

EVROPSKÁ CENTRÁLNÍ BANKA

OBECNÉ ZÁSADY EVROPSKÉ CENTRÁLNÍ BANKY

ze dne 21. ledna 2005,

kterými se mění obecné zásady ECB/2001/3 o transevropském expresním automatizovaném systému zúčtování plateb v reálném čase (TARGET)

(ECB/2005/1)

(2005/88/ES)

RADA GUVERNÉRŮ EVROPSKÉ CENTRÁLNÍ BANKY,

PŘIJALA TYTO OBECNÉ ZÁSADY:

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství, a zejména na čl. 105 odst. 2 první a čtvrtou odrážku této smlouvy,

Článek 1

Obecné zásady ECB/2001/3 se mění takto:

s ohledem na statut Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky, a zejména na články 3.1, 12.1, 14.3, 17, 18 a 22 tohoto statutu,

1. Článek 1 se mění takto:

a) Vkládají se tyto nové definice podle abecedního pořadí:

vzhledem k těmto důvodům:

„připojenou národní centrální bankou“ národní centrální banka, jejíž systém zúčtování jednotlivých plateb v reálném čase (RTGS) je připojen k TARGETu prostřednictvím národní centrální banky poskytující služby,

(1) Dne 24. října 2002 vzala Rada guvernérů Evropské centrální banky (ECB) na vědomí několik různých alternativ, které umožňují centrálním bankám připojit se k TARGETu jinak, než prostřednictvím systému propojení. Dále bylo rozhodnuto, že po přistoupení deseti nových členských států k EU dne 1. května 2004 budou mít centrální banky těchto členských států stejná práva a povinnosti, pokud jde o připojení k TARGETu, jako ostatní centrální banky podle jedné z těchto alternativ. To vyžaduje změnu obecných zásad ECB/2001/3 o transevropském expresním automatizovaném systému zúčtování plateb v reálném čase (TARGET) ⁽¹⁾.

„nezúčastněnými členskými státy“ členské státy, které nepřijaly jednotnou měnu podle Smlouvy,

(2) Další menší změna obecných zásad ECB/2001/3 je zapotřebí s cílem zohlednit stávající praxi, pokud jde o přístup účastníků k TARGETu.

„národní centrální bankou poskytující služby“ národní centrální banka: i) jejíž systém RTGS je připojen k TARGETu prostřednictvím systému propojení a ii) která poskytuje služby připojené národní centrální bance pro účely provádění přeshraničních plateb v TARGETu, čímž se vytváří dvoustranné spojení.“

(3) V souladu s článkem 12.1 a článkem 14.3 statutu tvoří obecné zásady ECB nedílnou součástí práva Společenství,

b) Definice „EHP“ se nahrazuje tímto:

„EHP“ Evropský hospodářský prostor ve smyslu Dohody o Evropském hospodářském prostoru uzavřené dne 2. května 1992 mezi Evropským společenstvím a jeho členskými státy a členskými státy Evropského sdružení volného obchodu, ve znění pozdějších předpisů,“.

⁽¹⁾ Úř. věst. L 140, 24.5.2001, s. 72. Obecné zásady naposledy pozměněné obecnými zásadami ECB/2004/4 (Úř. věst. L 205, 9.6.2004, s. 1).

- c) Definice „neodvolatelnosti“ nebo „neodvolatelného“ se nahrazuje tímto:

„neodvolatelností“ nebo „neodvolatelným“ skutečnost, že zúčtování platebního příkazu nemůže být připojenou národní centrální bankou, národní centrální bankou/ECB příkazce, účastníkem-příkazcem ani třetí stranou odvoláno, zvráceno nebo zrušeno, a to ani v případě úpadkového řízení proti účastníkovi, s výjimkou vad základní transakce (transakcí) nebo platebního příkazu (platebních příkazů) způsobených trestnými činy nebo podvodným jednáním (přičemž podvodným jednáním se v případě úpadku rozumí také zvýhodňování věřitele a obchody pod cenou ve lhůtě odporovatelnosti), pokud o tom bylo v každém jednotlivém případě rozhodnuto příslušným soudem nebo jiným orgánem příslušným k řešení sporů, nebo vad způsobených omylem.“

- d) Definice „vnitřních účtů národních centrálních bank“ se nahrazuje tímto:

„vnitřními účty národních centrálních bank“ účty, které si bez toho, aniž by byl dotčen článek 4a těchto obecných zásad, vzájemně zřizují všechny národní centrální banky a ECB ve svých účetních knihách za účelem zúčtování přeshraničních plateb prostřednictvím TARGETu; každý takový vnitřní účet národní centrální banky je veden ve prospěch ECB nebo té národní centrální banky, na jejíž jméno je zřízen.“

- e) Definice „poruchy národního systému RTGS“ nebo „poruchy TARGETu“ nebo „poruchy“ se nahrazuje tímto:

„poruchou národního systému RTGS“ nebo „poruchou TARGETu“ nebo „poruchou“ technické obtíže, závady nebo výpadky technické infrastruktury nebo počítačových systémů některého národního systému RTGS nebo platebního mechanismu ECB či přípojek počítačové sítě pro systém propojení nebo dvoustranné spojení nebo jakákoliv jiná událost týkající se některého národního systému RTGS nebo platebního mechanismu ECB, systému propojení či jakéhokoli dvoustranného spojení, které znemožňují provádět a v rámci jednoho dne uskutečňovat platební příkazy v TARGETu; tato definice zahrnuje také případy současného výskytu poruch ve více než jednom národním systému RTGS (například v důsledku výpadku v souvislosti s poskytovatelem síťových služeb).“

- f) Definice „stálých facilit“ se nahrazuje tímto:

„stálými facilitami“ mezní zápůjční facilita a vkladová facilita poskytované v rámci Eurosystemu.“

2. Článek 2 se nahrazuje tímto:

„Článek 2

Popis TARGETu

1. Transevropský expresní automatizovaný systém zúčtování plateb v reálném čase je systémem zúčtování jednotlivých plateb v reálném čase pro euro. TARGET se skládá z národních systémů RTGS, platebního mechanismu ECB a systému propojení. Systémy RTGS se mohou připojit k TARGETu prostřednictvím systému propojení nebo prostřednictvím dvoustranného spojení.

2. Systémy RTGS nezúčastněných členských států se mohou k TARGETu připojit, pokud tyto systémy RTGS splňují minimální společné charakteristiky stanovené v článku 3 a jsou schopny vedle svých národních měn pracovat s eurem. Každé připojení systému RTGS nezúčastněného členského státu k TARGETu podléhá dohodě, ve které se příslušné národní centrální banky zaváží dodržovat pravidla a postupy TARGETu uvedené v těchto obecných zásadách (s případnými specifikacemi a odchylkami uvedenými v takové dohodě).“

3. Článek 3 se mění takto:

- a) V písmenu a) bodě 1 se doplňuje podbod v), který zní:

„v) centrální banky usazené v EU, jejichž systémy RTGS nejsou připojeny k TARGETu.“

- b) Písmeno b) se nahrazuje tímto:

„b) Měnová jednotka

Veškeré přeshraniční platby se provádějí v eurech.“

- c) V písmenu c) se bod 3 nahrazuje tímto:

„3. Pro jakékoli přeshraniční platby uskutečňované prostřednictvím TARGETu platí jednotná cena, kterou stanoví Rada guvernérů ECB a která je uvedena v příloze III.“

- d) V písmenu f) se bod 3 nahrazuje tímto:

„3. Vnitrodenní úvěry musí mít odpovídající zajištění. Způsobilé zajištění se opírá o stejná aktiva a nástroje, jaké jsou stanoveny pro způsobilé zajištění operací měnové politiky, a podléhá stejným pravidlům pro oceňování a kontrolu rizika. S výjimkou finančních orgánů uvedených v čl. 3 písm. a) bodě 1 podbodě i) a subjektů veřejného sektoru uvedených v čl. 3 písm. a) bodě 1 podbodě ii) nepřijme národní centrální banka jako podkladová aktiva žádné dluhové nástroje, které vydal nebo za které se zaručil účastník nebo jiný subjekt, se kterým je protistrana v úzkém propojení, jak je definováno v čl. 1 bodě 26 směrnice 2000/12/ES a jak se uplatňuje pro operace měnové politiky.“

Každá národní centrální banka nezúčastněného členského státu, jehož systém RTGS je připojen k TARGETu ve smyslu čl. 2 odst. 2, může vytvořit a vést seznam způsobilých aktiv, které mohou instituce zúčastněné na jejich národním systému RTGS, jenž je připojen k TARGETu, použít k zajištění úvěrů v eurech poskytovaných těmito národními centrálními bankami, a to za podmínky, že aktiva na tomto seznamu splňují stejné kvalitativní požadavky, jaké jsou stanoveny pro způsobilé zajištění operací měnové politiky, a podléhají stejným pravidlům pro oceňování a kontrolu rizika. Daná národní centrální banka předloží takový seznam způsobilých aktiv předem ke schválení ECB.“

4. Článek 4 se mění takto:

a) Název se nahrazuje tímto:

„Úprava přeshraničních plateb uskutečňovaných prostřednictvím systému propojení“.

b) Úvodní odstavec se nahrazuje tímto:

„Tento článek se vztahuje na úpravu přeshraničních plateb, které se uskutečňují nebo mají být uskutečněny prostřednictvím systému propojení.“

c) V písmenu b) se bod 3 nahrazuje tímto:

„3. Všechny vnitřní účty národních centrálních bank se vedou v eurech.“

5. Vkládá se nový článek 4a, který zní:

„Článek 4a

Úprava přeshraničních plateb uskutečňovaných prostřednictvím národní centrální banky poskytující služby

Tento článek se vztahuje na úpravu přeshraničních plateb, které se uskutečňují nebo mají být uskutečněny prostřednictvím dvoustranného spojení.

a) Popis připojení

Při uskutečňování přeshraniční platby prostřednictvím dvoustranného spojení:

- se národní centrální banka poskytující služby podle okolností považuje za národní centrální banku příjemce nebo za národní centrální banku příkazce, pokud jde o povinnosti a závazky související s prováděním přeshraničních plateb prostřednictvím systému propojení buď vůči národní centrální bance/ECB příkazce, nebo národní centrální bance/ECB příjemce,
- připojená národní centrální banka se podle okolností považuje za národní centrální banku příjemce nebo za národní centrální banku příkazce, pokud jde o povinnosti a závazky související s připsáním na účet nebo zatížením účtu RTGS účastníka-příjemce nebo účastníka-příkazce.

b) Otevření a vedení účtu pro připojenou národní centrální banku

1. Národní centrální banka poskytující služby zřídí ve svých účetních knihách pro připojenou národní centrální banku účet v eurech.
2. Národní centrální banka poskytující služby poskytne připojené národní centrální bance neomezenou a nezajištěnou úvěrovou facilitu.
3. K provedení přeshraničních plateb, k nimž dal pokyn účastník systému RTGS připojené národní centrální banky, zatíží národní centrální banka poskytující služby danou částkou účet připojené národní centrální banky a připíše danou částku na účet RTGS účastníka systému RTGS národní centrální banky poskytující služby nebo na vnitřní účet národní centrální banky/ECB příjemce vedený u národní centrální banky poskytující služby. K provedení přeshraničních plateb ve prospěch účastníka systému RTGS připojené národní centrální banky zatíží národní centrální banka poskytující služby danou částkou vnitřní účet národní centrální banky/ECB příkazce nebo zatíží účet RTGS účastníka systému RTGS národní centrální banky poskytující služby a připíše danou částku na účet připojené národní centrální banky.

c) Povinnosti a závazky národní centrální banky poskytující služby a připojené národní centrální banky

1. Ověřování

- a) Připojená národní centrální banka a národní centrální banka poskytující služby odpovídají za přesnost a syntax údajů, které si navzájem poskytují, a dohodnou se na standardech, jež se na tyto údaje mají uplatňovat.
- b) Po přijetí platebního příkazu podaného připojenou národní centrální bankou ověří národní centrální banka poskytující služby neprodleně všechny údaje uvedené v platebním příkazu, které jsou potřebné k jeho náležitému provedení. Zjistí-li národní centrální banka poskytující služby syntaktické chyby nebo jiné důvody pro odmítnutí platebního příkazu, tento platební příkaz neprovede a údaje a platební příkaz zpracuje v souladu se zvláštními pravidly, na kterých se národní centrální banka poskytující služby a připojená národní centrální banka dohodnou.

2. Zúčtování

- a) K provedení přeshraniční platby, k níž dal pokyn účastník systému RTGS připojené národní centrální banky, zatíží připojená národní centrální banka danou částkou účet účastníka svého systému RTGS a v souladu s podmínkami sjednanými mezi připojenou národní centrální bankou a národní centrální bankou poskytující služby podá odpovídající platební příkaz národní centrální bance poskytující služby.

b) Jakmile národní centrální banka poskytující služby ověří platnost platebního příkazu podaného podle čl. 4a písm. c) bodu 1 b), neprodleně:

i) zatíží danou částkou účet připojené národní centrální banky a

ii) zašle připojené národní centrální bance kladné potvrzení.

c) Po zatížení účtu připojené národní centrální banky připiše národní centrální banka poskytující služby neprodleně danou částku na účet RTGS účastníka svého národního systému RTGS nebo provede platební příkaz prostřednictvím systému propojení v souladu s článkem 4. Jakmile národní centrální banka poskytující služby obdrží kladné nebo záporné potvrzení od národní centrální banky/ECB příjemce, zašle toto potvrzení připojené národní centrální bance.

d) K provedení přeshraniční platby, k níž dal pokyn účastník systému RTGS národní centrální banky poskytující služby, ve prospěch účastníka systému RTGS připojené národní centrální banky připiše národní centrální banka poskytující služby danou částku na účet připojené národní centrální banky okamžitě po přijetí tohoto platebního příkazu. Připojená národní centrální banka okamžitě poté připiše danou částku na účet účastníka systému RTGS připojené národní centrální banky.

e) K provedení přeshraniční platby, k níž dal pokyn účastník jiného systému RTGS než je systém RTGS národní centrální banky poskytující služby, ve prospěch účastníka systému RTGS připojené národní centrální banky národní centrální banka poskytující služby po přijetí platebního příkazu od národní centrální banky/ECB příkazce:

i) provede postupy uvedené v čl. 4 písm. d) bodě 1 a v čl. 4 písm. d) bodě 2 a),

ii) následně připiše danou částku na účet připojené národní centrální banky a oznámí tuto skutečnost připojené národní centrální bance a

iii) poté zašle národní centrální bance/ECB příkazce kladné potvrzení.

Po přijetí oznámení podle podbodu ii) připojená národní centrální banka okamžitě připiše danou částku na účet účastníka svého systému RTGS.

f) Národní centrální banka poskytující služby přijme veškerá nezbytná opatření, která dohodne s připojenou národní centrální bankou, aby se zajistilo, že připojená národní centrální banka má za všech okolností k dispozici všechny informace a údaje potřebné k připsání dané částky na účet účastníka systému RTGS připojené národní centrální banky.

g) Provozní hodiny systému RTGS připojené národní centrální banky se řídí ustanoveními uvedenými v příloze IV.

3. Neodvolatelnost

Neodvolatelnost přeshraničních plateb provedených prostřednictvím dvoustranného spojení se určuje podle pravidel stanovených v čl. 4 písm. c) bodě 2 a v čl. 4 písm. d) bodě 2.

4. Přechod odpovědnosti za provedení platebního příkazu

U přeshraničních plateb, k nimž dal pokyn účastník systému RTGS připojené národní centrální banky, přechází odpovědnost za provedení platebního příkazu z připojené národní centrální banky na národní centrální banku poskytující služby v okamžiku, kdy dojde k zatížení účtu připojené národní centrální banky u národní centrální banky poskytující služby, a poté přechází na národní centrální banku/ECB příjemce v souladu s čl. 4 písm. e). U přeshraničních plateb ve prospěch účastníka systému RTGS připojené národní centrální banky přechází odpovědnost za provedení platebního příkazu z národní centrální banky příkazce na národní centrální banku poskytující služby v okamžiku, kdy národní centrální banka/ECB příkazce obdrží kladné potvrzení, jak je uvedeno v čl. 4a písm. c) bodě 2 e) iii).

d) Postup při chybách

Postup uvedený v čl. 4 písm. f) platí pro připojené národní centrální banky.

e) Vztahy k poskytovateli síťových služeb

Připojená národní centrální banka je připojena k poskytovateli síťových služeb nebo k němu má přístup. Utrpí-li připojená národní centrální banka v důsledku porušení příslušných pravidel škodu, je na připojené národní centrální bance, aby uplatnila nárok na náhradu škody vůči poskytovateli síťových služeb, přičemž jakýkoli takový nárok uplatní přímo u poskytovatele síťových služeb.

f) Informace pro účastníky

Všechny národní centrální banky informují účastníky svých systémů RTGS o tom, že kladné potvrzení vydané národní centrální bankou poskytující služby, pokud jde o přeshraniční platby ve prospěch účastníků systému RTGS připojené národní centrální banky, potvrzuje připsání dané částky na účet připojené národní centrální banky u národní centrální banky poskytující služby, ale nepotvrzuje připsání dané částky na účet účastníka-příjemce u připojené národní centrální banky. Národní centrální banky v nezbytném rozsahu odpovídajícím způsobem změní svá národní pravidla RTGS.“

6. Článek 8 se mění takto:

a) V odstavci 1 se písmeno b) nahrazuje tímto:

„b) Kompenzační systém TARGETu se použije na všechny národní systémy RTGS (bez ohledu na to, zda tyto systémy RTGS jsou k TARGETu připojeny prostřednictvím systému propojení nebo prostřednictvím dvoustranného spojení) i na platební mechanismus ECB a je k dispozici všem účastníkům TARGETu (včetně účastníků TARGETu z národních systémů RTGS zúčastněných členských států, kteří nejsou protistranami operací měnové politiky Euro-systému, a účastníků TARGETu z národních systémů RTGS nezúčastněných členských států) pro všechny platby TARGETu (bez rozlišování vnitrostátních a přeshraničních plateb). V souladu s podmínkami pro používání platebního mechanismu ECB, které jsou zveřejněny na internetových stránkách ECB (www.ecb.int) a jsou podle potřeby aktualizovány, se kompenzační systém TARGETu nepoužije pro klienty platebního mechanismu ECB.“

b) V odstavci 1 se vkládá nové písmeno c)a, které zní:

„c)a Pro účely čl. 8 odst. 1 písm. c) bodu ii) se národní centrální banka poskytující služby nepovažuje za třetí stranu.“

c) V odstavci 1 se doplňuje nové písmeno f), které zní:

„f) Nemůže-li připojená národní centrální banka provést přeshraniční platby v důsledku poruchy systému RTGS národní centrální banky poskytující služby, považuje se národní centrální banka poskytující služby ve vztahu k těmto platbám za národní centrální banku v místě poruchy.“

7. Článek 9 se nahrazuje tímto:

„Článek 9

Vyšší moc

Národní centrální banky a ECB nenesou odpovědnost za nedodržování těchto obecných zásad po tu dobu a do té míry, ve které nelze plnit povinnosti podle těchto obecných

zásad nebo musí-li být jejich plnění přerušeno či odloženo v důsledku události, která nastala z neovladatelných důvodů nebo příčin (zejména výpadků nebo poruch technického vybavení, působení vyšších sil, přírodních katastrof, stávek a pracovních sporů). Tímto pravidlem však není dotčena povinnost zřizovat záložní mechanismy požadované těmito obecnými zásadami, navzdory události vyšší moci provádět v nejvyšším možném rozsahu postupy odstraňování chyb podle čl. 4 písm. f) a čl. 4a písm. d) a po dobu výskytu takové události vyvinout veškerou možnou snahu o zmírnění jejich následků.“

8. V článku 10 se odstavec 2 nahrazuje tímto:

„2. V případě sporu mezi národními centrálními bankami nebo mezi národní centrální bankou a ECB se vzájemná práva a povinnosti v souvislosti s platebními příkazy prováděnými prostřednictvím TARGETu a veškeré další otázky upravené těmito obecnými zásadami řídí: i) pravidly a postupy uvedenými v těchto obecných zásadách a v jejich přílohách a ii) u sporů ohledně přeshraničních plateb podpůrně právem členského státu, ve kterém má sídlo národní centrální banka/ECB příjemce.“

9. Příloha IV se nahrazuje zněním uvedeným v příloze těchto obecných zásad.

Článek 2

Tyto obecné zásady vstupují v platnost dnem 25. ledna 2005.

Použijí se ode dne 7. března 2005.

Článek 3

Tyto obecné zásady jsou určeny národním centrálním bankám zúčastněných členských států.

Ve Frankfurtu nad Mohanem dne 21. ledna 2005.

Za Radu guvernérů ECB

Jean-Claude TRICHET

Prezident ECB

PŘÍLOHA

„PŘÍLOHA IV

PROVOZNÍ HODINY TARGETu

Na TARGET, a tudíž i na národní centrální banky a národní systémy RTGS zúčastněné na TARGETu nebo k němu připojené, se vztahují tato pravidla pro provozní hodiny:

1. Referenčním časem pro TARGET je ‚čas Evropské centrální banky‘, který je definován jako místní čas v sídle ECB.
2. TARGET má společné provozní hodiny od 7.00 do 18.00 hod.
3. Předčasné otevření před 7.00 hod. je možné po zaslání předchozího oznámení Evropské centrální bance:
 - i) z vnitrostátních důvodů (např. v zájmu usnadnění zúčtování obchodů s cennými papíry, vyrovnání sald systémů čistého zúčtování plateb nebo zúčtování jiných vnitrostátních transakcí, jako jsou dávkové transakce zadané národními centrálními bankami systémům RTGS přes noc), nebo
 - ii) z důvodů souvisejících s ESCB (např. ve dny, kdy jsou očekávány výjimečné objemy plateb, nebo v zájmu snížení kurzových rizik při provádění eurové části devizových operací zahrnujících asijské měny).
4. Pro klientské platby (vnitrostátní i přeshraniční⁽¹⁾) platí uzávěrka jednu hodinu před obvyklou zavírací dobou TARGETu; zbývající čas se využije výhradně pro mezibankovní platby (vnitrostátní i přeshraniční⁽²⁾) k převodu likvidity mezi účastníky. Klientskými platbami se rozumí platební zprávy ve formátu MT100 nebo v odpovídajícím vnitrostátním formátu (který by pro přeshraniční transakce odpovídal formátu MT100). O zavedení uzávěrky vnitrostátních plateb v 17.00 hod. rozhoduje každá národní centrální banka ve spolupráci s tuzemskými bankami. Kromě toho mohou národní centrální banky nadále provádět vnitrostátní klientské platby, které se v 17.00 hod. nacházely ve frontě.

⁽¹⁾ Uzávěrka pro přeshraniční klientské platby zasílané účastníkem systému RTGS připojené národní centrální banky prostřednictvím národní centrální banky poskytující služby je v 16:52:30.

⁽²⁾ Uzávěrka pro přeshraniční mezibankovní platby zasílané účastníkem systému RTGS připojené národní centrální banky prostřednictvím národní centrální banky poskytující služby je v 17:52:30.“